

Znanstvena istraživanja u javnom zdravstvu

Lista prihvaćenih znanstvenih projekata - 1. ciklus (1. dio)

Babić-Bosanac, Sanja: POLOŽAJ PACIJENATA U SUSTAVU ZDRAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE – NORMATIVNO I STVARNO

Barišić, Ingeborg: Istraživanje epidemioloških i genetičkih osnova prirodnih mana

Bilić, Ervina: Odrednice i rana dijagnoza bolesti motoričkih neurona u populaciji Hrvatske

Božikov, Jadranka: Međudjelovanje doktorskog studija i znanstvene produktivnosti u biomedicini

Bričić, Zoran: Istraživanje doza zračenja na pacijente u radiološkoj dijagnostici u Hrvatskoj

Čvijetić-Avdagić, Selma: Utjecaj čimbenika iz općeg i radnog okoliša na mišićno-koštani sustav

Čulig, Josip: Istraživanje ustrajnosti pacijenata pri dugotrajnoj terapiji statinima u Zagrebu

Duraković, Zijad: Promjene funkcija organa starenjem, radna sposobnost i biološka dob

Ebling, Zdravko: Model ranog otkrivanja raka integriran u praksu obiteljske medicine

Fatović-Ferenčić, Stella: Hrvatski medicinski identitet i njegov europski kontekst

Ferenčak, Goran: Molekularna osnova aterogeneze

Gortan, Damir: Računalom podržana mikrokirurgija (CAS) i tele-3D-CAS u otorinolaringologiji

Grgurić, Josip: Longitudinalna studija o rastu i razvoju djece predškolske dobi u Hrvatskoj

Ilakovac, Vesna: Valjanost podataka objavljenih u znanstvenom časopisu

Ivičić, Nikola: Oligoelementi u biološkim matricama i kontrola kvalitete multielementnih profila

Jelaković, Bojan: ENDEMSKA NEFROPATIJA U HRVATSKOJ, epidemiologija, dijagnostika i etiopatogeneza

Jureša, Vesna: Kardiovaskularni rizici u školske djece i mladih - razvoj modela intervencije

Kapović, Miljenko: Genetičke i biomedicinske značajke populacije otoka Cres

Kašuba, Vilena: Genotoksičnost kemijskih i fizikalnih agensa prirodnog i antropogenog podrijetla

Kujundžić Tiljak, Mirjana: Kako mjeriti zdravlje?

Kukulja-Taradi, Sunčana: Strategija izgradnje akademskog okružja za poticanje moralnog razvoja

Kuzman, Marina: Značajke, kretanje i odrednice ovisničkog ponašanja u mladima

Leko, Goran: Razina treniranosti i incidencija bolesti/ozljeda kod plivača

Macan, Jelena: Alergotoksični učinci čimbenika općeg i radnog okoliša

Marinović, Branka: Autoimune bulozne dermatoze u Republici Hrvatskoj

Marović, Gordana: RADIOAKTIVNOST OKOLIŠA I ZAŠTITA OD ZRAČENJA

Marušić, Matko: Utjecaj znanstvenog časopisa na hrvatsku medicinsku zajednicu

Mastilica, Miroslav: RAZVOJ MODELA I INSTRUMENTA ZA OCJENU ZDRAVSTVENE PISMENOSTI U HRVATSKOJ

Matković, Branka: Znanje o prehrani i prehrambene navike sportaša

Metelko, Željko: Ispitivanje učestalost kroničnih komplikacija šećerne bolesti u R Hrvatskoj

Mičović, Vladimir: Odgovor ljudi i morskih organizama na ekološko zagađenje u Kvarnerskom zaljevu

Mihelčić-Čikeš, Nada: Epidemiološka obilježja sistemskog eritemskog lupusa u Hrvatskoj

Milković, Đurđica: Učinci radioloških dijagnostičkih postupaka pri pregledu dišnih putova u djece

Mišigoj-Duraković, Marjeta: Značaj razine tjelesne aktivnosti u prevenciji kroničnih srčanožilnih bolesti

Mujkić-Klarić, Aida: Sprečavanje nesreća i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi

Mustajbegović, Jadranka: Zdravlje na radu i zdravi okoliš

Pavleković, Gordana: Utjecaj organizirane edukacije na kvalitetu rada u izvanbolničkoj zaštiti

Pavlović, Mladen: PROCJENA RIZIKA POBOLA I SMRTNOSTI U POPULACIJI HRVATSKE: - PROSPEKTIVNA STUDIJA

Peraica, Maja: Toksični učinci mikotoksina na ljude i životinje

Petrak, Jelka: Prijenos znanstveno utemeljenih medicinskih dokaza u kliničku praksu

Piasek, Martina: Izloženost metalima i njihovi učinci u graviditetu i postnatalnom razdoblju

Pibernik-Okanović, Mirjana: Učinci psioedukacije na ishode liječenja u depresivnih dijabetičkih bolesnika

Puntarić, Dinko: Istraživanje dugotrajnih posljedica ratnih zbivanja na zdravlje stanovništva

Radić, Božica: Terapijski učinak nosintetiziranih spojeva pri otrovanju organofosfatima

Ropac, Darko: Seropidemiologija, nasljedna predispozicija i zarazne bolesti u Hrvatskoj

Rudan, Diana: Nasljedne i okolišne odrednice duboke starosti - hrvatski stogodišnjaci

Rudan, Igor: Odrednice zdravlja i bolesti u općoj i izoliranim ljudskim populacijama

Rudan, Vlasta: Prediktivna vrijednost procjene emocionalnih i ponašajnih problema u mladima

Runjić, Nađa: Funkcionalni verbotonalni dijagnostički program za djecu oštećena sluha i govora

Sonicki, Zdenko: Prediktivni modeli u zdravstvu

Stevanović, Ranko: Odrednice jednakosti i pravičnosti u zdravlju i zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj

Stojanović, Dražen: Čimbenici zdravlja u primorskom okolišu Hrvatske

Šega, Krešimir: Vremensko-prostorna razdioba i porijeklo lebdećih čestica u urbanim sredinama

Šegota, Ivan: Klinička bioetika: edukacija za komuniciranje s gluhim pacijentima

Šentija, Davor: Fiziološke determinante uspješnosti u sportovima izdržljivosti

Šogorić, Selma: Ispitivanje učinkovitosti regionalnog, decentral. modela upravljanja za zdravlje

Šošić, Zvonko: Utjecaj organizacije na kvalitetu i efikasnost zdravstvene zaštite

Telišman, Spomenka: Učinci toksičnih i esencijalnih metala na reprodukciju zdravlje muškaraca

Trošić, Ivančica: BILOŠKI POKAZATELJI DJELOVANJA ELEKTROMAGNETSKOG NEIONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA

Vadić, Vladimira: Karcinogena i potencijalno karcinogena onečišćenja u zraku

Vinter, Ivan: Anatomske izmjere, varijacije kostiju lubanje u tijeku i nakon završetka rasta

Vorko-Jović, Ariana: Rizici za višekratne nesreće među ozlijeđenima na bolničkom liječenju

Vraneš, Jasmina: Djelovanje antibiotika na uzročnike biofilm infekcija

Vrcić-Keglević, Mladena: Živjeti s kroničnom bolešću: iskustvo bolesnika

Vuletić, Silvije: Regionalizam kardiovaskularnih bihevioralnih rizika – model intervencije

Zemunik, Tatijana: Genetska epidemiologija šećerne bolesti tip 1 u populaciji Hrvatske

Znaor, Ariana: Odrednice multiplih primarnih sijela raka u populaciji

Zuškin, Eugen: Biološki učinci štetnih aerosola

Projekt: Položaj pacijenata u sustavu zdravstva Republike Hrvatske-normativno i stvarno
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=2324

Voditelj: Sanja Babić-Bosanac

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Među prvim tranzicijskim zemljama Srednje i Jugoistočne Europe Hrvatska je kroz opsežno zdravstveno zakonodavstvo (kronološki: Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, Zakon o liječništvu, Zakon o sestinstvu i Zakon o zaštiti prava pacijenata, uključujući jednostrane profesionalne etičko-deontološke kodekse) učinila značajan korak u legislaciji osobnih prava pacijenata. Ipak, polazna je hipoteza ovog istraživanja da legislacija prava pacijenata, s naglaskom na

recentnom Zakonu o zaštiti prava pacijenata (2004.g.) još uvijek značajnije ne utječe na poziciju pacijenata u zdravstvenom sustavu, odnosno da postoji raskorak između normativnog i stvarnog položaja pacijenata. Sukladno navedenoj hipotezi ovom je projektu cilj istražili kakav je stvarni položaj pacijenata u hrvatskom zdravstvu, komparirajući ga sa stanjem prava pacijenata u drugim Europskim zemljama i SAD-u. Nadalje, cilj je ovom projektu - kroz analizu domaće i strane legislativne, međunarodnih dokumenata te drugih (poglavito građanskih i profesionalnih) aktivnosti i mehanizma - predložiti mjere za unaprjeđenje (nadogradnju) postojećih, ali i implementaciju novih (djelotvornijih) mehanizama koji će osnažiti položaj pacijenata u našem zdravstvu. Rezultati predloženog istraživanja mogli bi pronaći primjenu u području kreiranja zdravstvene politike na nacionalnoj razini, posebice u sferi kreiranja (i operacionalizacije) standarda za zaštitu prava pacijenata u procesu uvođenja akreditacija u zdravstveni sustav te u području daljnje legislativne zaštite prava pacijenata. Nadalje, mogli bi biti od značaja za pacijente i za udruge za zaštitu i unaprjeđenje njihovih prava. Mogli bi pridonijeti usavršavanju postojećih i kreiranju novih etičko-deontoloških načela u našem zdravstvu i medicini pa bi stoga mogli biti od interesa za zdravstvene djelatnike i njihove strukovne udruge te etičke komitete.

Projekt: Istraživanje epidemioloških i genetičkih osnova prirodnih mana
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=285

Voditelj: Ingeborg Barišić

Ustanova: Klinika za dječje bolesti Medicinskog fakulteta

Sažetak: Prirodne mane značajan su medicinski i javnozdravstveni problem, te vodeći uzrok smrtnosti i pobola djece u razvijenim zemljama svijeta. Premda su kao skupina važan javnozdravstveni problem, prirodne mane čine veliki broj rijetkih i različitih poremećaja. Stoga su spoznaje o njihovoj etiologiji, epidemiologiji, prevenciji i dijagnostici nedostatne. Ciljevi ovog istraživanja su: 1) utvrditi epidemiološka obilježja odabranih rijetkih sindroma te sindroma multiplih kongenitalnih malformacija u Europi 2) uspostaviti kontinuirano praćenje epidemioloških obilježja prirodnih mana u trećini populacije RH uključujući analizu trendova i nakupljanja u vremenu i prostoru 3) evaluirati učinkovitost primarne prevencije i prenatalne zaštite 4) utvrditi prevalenciju i spektar mutacija gena koji su najčešće uključeni u nastanak gluhoće u RH 5) ispitati uzroke i mehanizme nastanka poremećaja gena kod osoba s kongenitalnim anomalijama/dismorfijom. Očekivani rezultati: 1) Analiza epidemioloških obilježja rijetkih sindroma i sindroma multiplih malformacija unaprijediti će metodologiju registriranja, te pružiti će pouzdane podatke o ovim poremećajima na razini europske populacije 2) Praćenje prirodnih mana u RH, uključivši i redovitu provjeru kvalitete registriranja dat će podatke o velikom broju epidemioloških varijabli, te omogućiti praćenje trendova i ev. nakupljanja anomalija što može ukazati na postojanje teratogenih čimbenika u okolišu 3) Evaluacija kvalitete preventivnih postupaka činiti će osnovu za stvaranje preventivnih javnozdravstvenih programa 4) Primijena suvremenih citogenetičkih i molekularnih metoda u dijagnostici djece s kongenitalnim anomalijama/ dismorfijom i djece sa oštećenjem sluha, pridonjet će razumijevanju patogeneze ovih poremećaja, te omogućiti genetsko savjetovanje, otkrivanje nositelja, prenatalnu dijagnozu i dr. Rezultati istraživanja biti će dostupni znanstvenoj zajednici za provjeru i raspravu objavljivanjem u internacionalnim časopisima, predstavljanjem na međunarodnim kongresima i simpozijima, mrežnim stranicama, kroz rad tečajeva, objavom dijagnostičkih postupnika i dr. Rezultati istraživanja unaprijedit će znanje o genetičkim, kliničkim i epidemiološkim osnovama prirodnih mana, te omogućiti otvaranje relevantnih tema za unaprjeđenje zdravstvene zaštite osoba s prirodnim bolestima na europskoj razini.

Projekt: Odrednice i rana dijagnoza bolesti motoričkih neurona u populaciji Hrvatske
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=651

Voditelj: Ervina Bilić

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Ovaj projekt je sastavni dio programa "Hrvatska Biobanka: Resurs za analizu odrednica zdravlja i bolesti u populaciji". U Republici Hrvatskoj nije poznata incidencija bolesti motoričkih neurona (BMN), informacijskim umrežavanjem neuroloških centara u RH procijenit će se incidencija ovih bolesti. Za sporadične slučajeve BMN od sada nije u potpunosti poznata uloga okolišnih čimbenika niti kandidatnih gena involviranih u patofiziološke procese vezane uz njihov nastanak. U okviru petogodišnjeg programa planiramo učiniti analizu širokog spektra okolišnih čimbenika (putem Standardnog upitnika) i biokemijskih parametara u oboljelih od BMN te ih usporediti s podacima dobivenim u reprezentativnom uzorku Biobanke. Odrediti će se koncentracija neuralnih faktora rasta u likvoru i serumu oboljelih te prisutnost kandidatnih gena povezanih s apoptozom motoričkih neurona identificiranih u europskim populacijama. Glavni cilj projekta je doprinjeti stvaranju jedinstvene Biobanke za Hrvatsku, te njezinom informacijskom umrežavanju s neurološkim centrima kako bi se istražila etiologija i incidencija BMN što će voditi stvaranju državnog registra oboljelih od BMN. Specifični ciljevi projekta su: procijeniti incidenciju pojedinih kliničkih oblika bolesti motoričkih neurona u RH sa ciljem određivanja njihovog javno-zdravstvenog značenja; usporediti niz okolišnih čimbenika i biokemijskih parametara u oboljelih s podacima reprezentativnog uzorka Biobanke te iznaći eventualne biokemijske biljege bolesti što može voditi «screening» testu za BMN; učiniti analizu neuralnih faktora rasta u likvoru oboljelih od BMN i time dodatno doprinjeti ranoj dijagnostici BMN. Podaci dobiveni ovim istraživanjem pohranit će se i čuvati radi budućih istraživanja, te omogućiti praćenje preživljenja i prognoze oboljelih i njihovo dovođenje u vezu s obilježjima bolesnika identificiranih anketiranjem, pretragama likvora i seruma, te genotipiranjem.

Projekt: Međudjelovanje doktorskog studija i znanstvene produktivnosti u biomedicini
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=966

Voditelj: Jadranka Božikov

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Predloženi projekt ima snažnu istraživačku ali razvojnu komponentu. Nastavak je prethodnog rada koji je rezultirao organizacijom dviju Europskih konferencija o harmonizaciji doktorskih studija u području biomedicine i zdravstva održanih u Zagrebu travnju 2004. i 2005. godine koje su okupile visoke predstavnice 35 sveučilišta iz 23 europske zemlje. Njegovu značenje je u tome što se planira kroz međunarodne dogovore kojima i sami doprinosimo dobiti jasne smjernice za organizaciju doktorskih studija ali i preuzeti vodeću ulogu u harmonizaciji i umrežavanju doktorskih studija u području biomedicine i zdravstva u Europi. Glavna je hipoteza da postoji sinergija između doktorskog studija i znanstvene aktivnosti zajednice: zahtjevnijim uvjetima koje program doktorskog studija postavlja pred doktorande i mentore moguće je pozitivno utjecati na znanstvenu produktivnost, a napose na poboljšanje kvalitete i međunarodne vidljivosti objavljenih radova i obratno, unaprjeđenje znanstvene produktivnosti omogućuje kvalitetnije doktorske studije.

Projekt:

Istraživanje doza zračenja na pacijente u radiološkoj dijagnostici u RH
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=1619

Voditelj: Zoran Brnić

Ustanova: Klinička bolnica "Merkur"

Sažetak: Iako rizik štetnosti zračenja može biti prihvatljiv, i najmanje doze zračenja (DZ) mogu povisiti učestalost mutacija gena i malignih bolesti. Najvažniji umjetni izvori zračenja na pučanstvo su medicinski izvori u dijagnostici. DZ na pacijente stalno rastu zbog sve učestalijih pretraga koje daju visoke doze. Za RH te DZ još nisu sustavno mjerene niti procijenjene. Ciljevi projekta: odrediti efektivne DZ na pacijente u RH, usporediti DZ s međunarodnim referentnim vrijednostima doza (RVD), odrediti nacionalne RVD za pojedine pretrage, procijeniti kolektivnu DZ za pučanstvo RH i rizik povezan s dijagnostičkim ozračivanjem, utvrditi čimbenike koji utječu na DZ, predložiti mjere za smanjenje DZ u RH. Hipoteza: DZ pri pojedinim pretragama u RH pokazuju znatnu varijabilnost, kolektivna DZ u RH je usporediva s DZ u zemljama sličnog stupnja zdravstvene skrbi, najvažniji izvor DZ je kompjutorska tomografija (CT). Metode: DZ će se određivati dozimetrijskim tehnikama kako to preporučuju međunarodne institucije, i to termoluminiscentnim dozimetrima i DAP-metrima; na pacijentima i fantomima; kod CT, dijaskopija, radiografija uključujući mamografije i snimanja zuba; u bolnicama, domovima zdravlja i privatnim ustanovama. Procijenit će se kolektivna DZ na temelju izmjerenih DZ i broja pretraga dobivenog od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i bolnica. RVD za RH bit će usklađene s međunarodnim RVD uzimajući u obzir lokalne uvjete. Očekivani rezultati i način provjere: zbog nedovoljnog uvažavanja potrebe zaštite od nepotrebnog ozračivanja na svim razinama zdravstvenog sustava (upućivanje, odobravanje, optimizacija, kontrola kakvoće) te porasta broja radioloških pretraga u RH, očekuje se znatna varijabilnost DZ, te DZ veće od RVD osobito kod CT i angiografija. Ova zapažanja bit će provjerena usporedbom s izvještajima o dozama u drugim zemljama. Važnost

predloženog istraživanja: ovo istraživanje omogućit će procjenu kolektivne DZ te procjenu zdravstvenog rizika kojeg uzrokuje medicinsko ozračivanje u RH. Ovo je neophodan ulazni podatak u mnogim epidemiološkim istraživanjima. Ovo istraživanje omogućit će ustanovljavanje RVD za RH, koje su temelj za provođenje kontrole kakvoće i mjera zaštite od zračenja. Metodologijom razrađenom u ovom istraživanju potaknut će se uvođenje obveznog registriranja DZ pacijenata u RH. Predloženi projekt je u skladu sa smjericama Vijeća Europe (EC Council) 96/29/Euratom, osobito čl. 45. Procjena doza na pučanstvo.

Projekt: Utjecaj čimbenika iz općeg i radnog okoliša na mišićno-koštani sustav
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=532

Voditelj: Selma Cvijetić-Avdagić

Ustanova: Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Sažetak: Ključne polazišne spoznaje: Bolesti i tegobe mišićno-koštanog sustava imaju veliku učestalost i u težim oblicima mogu uzrokovati invalidnost i smanjenu radnu sposobnost, zbog čega su u mnogim zemljama prvi uzrok izostanaka s posla. Najčešće mišićno-koštane bolesti dijelom su uzrokovane ili pogoršane ergonomskim obilježjima radnog mjesta, a sve je više pokazatelja da i psihosocijalni faktori imaju značajnu ulogu u njihovom nastanku i razvoju. Ciljevi i hipoteza: u istraživanju će se odrediti učestalost čestih mišićno-koštanih bolesti u našoj radno-aktivnoj populaciji: degenerativnih i upalnih zglobnih bolesti, križobolje, izvanzglobnog reumatizma te osteoporoze i pokazati njihova povezanost s okolišnim, prije svega radno-uvjetovanim te psihosocijalnim čimbenicima. Također će se odrediti udio okolišnih faktora u nastanku vršne koštane mase u našoj populaciji. Očekivani rezultati: Prikupljanje saznanja o rasprostranjenosti čestih mišićno-koštanih tegoba i bolesti u radno aktivnoj populaciji u Hrvatskoj. Određivanje moguće uloge rizičnih čimbenika na razvoj mišićno-koštanih tegoba i bolesti: a) osobnih fizičkih i psiholoških značajki i sposobnosti suočavanja sa stresom; b) biomehaničkog opterećenja i ergonomskih obilježja radnog mjesta; c) načina i kakvoće života, navika i ponašanja. Rezultati istraživanja će pokazati i referentne vrijednosti i rizične faktore vršne koštane mase za našu mladu populaciju. Način provjere rezultata: Funkcionalni status i onesposobljenost bolesnika te psihološka procjena koja će se izvršiti standardiziranim testovima i upitnicima. Dijagnoza mišićno-koštanih tegoba i bolesti, kao i procjena vršne koštane mase odredit će se objektivnim dijagnostičkim metodama: ultrazvuk, densitometrija kosti i u slučaju liječničke indikacije radiološkom pretragom. Primjenom biostatističkih metoda utvrdit će se relativni utjecaj niza radnih uvjeta i osobina radnika s mišićno-koštanim bolestima. Važnost predloženog istraživanja: Rezultati istraživanja omogućili bi oblikovanje ergonomskih i organizacijskih poboljšanja na radnom mjestu i u radnoj okolini, čime bi se nastojao smanjiti utjecaj štetnih čimbenika na mišićno-koštane tegobe i posljedični izostanci s posla. Podaci o vršnoj koštanoj masi i njezinim rizičnim čimbenicima u našoj populaciji omogućili bi procjenu razlike dobivenih rezultata u odnosu na stanovništvo drugih zemalja i omogućili točniju procjenu i dijagnozu osteopenije i osteoporoze za naše stanovništvo.

Projekt: Istraživanje ustrajnosti pacijenata pri dugotrajnoj terapiji statinima u Zagrebu
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=800

Voditelj: Josip Čulig

Ustanova: Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba

Sažetak: Opće je prihvaćeno da lijekovi za snižavanje lipida trebaju biti uzimani kroz duže vrijeme da bi se smanjila incidencija kardiovaskularnih bolesti. U proteklih desetak godina šest velikih kliničkih studija pokazale su da statini značajno smanjuju incidenciju kardiovaskularnog morbiditeta i mortaliteta kod pacijenata koji su bili pod terapijom nekoliko godina. To podrazumijeva ustrajnost pacijenata u dugotrajnoj primjeni lijekova, koja je prema podacima SZO na razini od svega 50% u svijetu. Dosadašnjim praćenjem potrošnje lijekova u Zagrebu utvrdili smo porast potrošnje statina za 78% u periodu 2001.–2004. godina, (34,6 DDD/1000/dan u 2001., 59,9 DDD/1000/dan u 2004. godini). Istovremeno, u zagrebačkim bolnicama utvrđen je pad stope hospitalizacija od kardiovaskularnih bolesti sa 242,7/10000 stanovnika u 2001. na 201,0/10000 stanovnika u 2004. godini. Cilj je istražiti ustrajnost uporabe statina u dugotrajnoj primjeni kod novotretiranih pacijenata Doma zdravlja Zagreb. Sukladno dobivenom u istraživanju moći će se za skupine pacijenata sa lošom ustrajnošću uzimanja statina predložiti odgovarajuće intervencijske mjere koje će doprinjeti smanjenju incidencije kardiovaskularnih bolesti. Ustrajnost svakog pacijenata bi se pratila kroz period od dvije godine, sa tendencijom da se nastavi i naredne tri godine. U studiji bi bili obuhvaćeni svi pacijenti između 40 i 70 godina starosti kod liječnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, koji su započeli terapiju statinima unutar šest mjeseci od početka istraživanja. Ustrajnost bi se pratila putem upisa svakog propisivanja statina od strane liječnika u posebni obrazac za svakog pacijenta pod šifrom. Stupanj ustrajnosti bi se utvrdio nakon svake godine od početka praćenja pacijenta statističkim analizama i brojem dana pokrivenih propisanim brojem tableta nakon prve i druge godine praćenja te pojavom kardiovaskularnih komplikacija. Za statističku analizu procjene utjecaja navedenih čimbenika na prekid terapije rabili bi se Cox-ovi regresijski modeli, dok bi za procjenu stupnja ustrajnosti rabili Kaplan-Meir-ove analize. Ovo prvo istraživanje ove vrste u Hrvatskoj uklapa se u opći cilj smanjenja incidencije kardiovaskularnog morbiditeta i mortaliteta pacijenata na dugotrajnoj terapiji statinima. Ono će svojim rezultatima pomoći zdravstvenim čimbenicima na unapređenju zdravlja pučanstva i smanjenju troškova za liječenje.

Projekt: Promjene funkcija organa starenjem, radna sposobnost i biološka dob
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=1711

Voditelj: Zijad Duraković

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Jedna od svrha ovog istraživanja je približiti se postavljanju kriterija biološke dobi. Analizirat će se promjene funkcije i ustroja kardiovaskularnog, respiratornog i renalnog statusa: kliničkog statusa, elektrokardiograma, ehokardiograma, 24-satnog elektrokardiograma, ergometrijskog ispitivanja funkcijske sposobnosti srca, respirometrija, klirens kreatinina, u osobe koja ne boluje od bolesti tih sustava. Konačni je cilj odgovoriti na pitanje da li se može ocjenjivati starost na osnovi procjene biološke dobi glede funkcijskih sposobnosti sustava unutarnjih organa: sustava srca i krvožilja, dišnog sustava i bubrežnog sustava istovremeno. Svrha je i ocijeniti radnu sposobnost glede približavanja biološkoj dobi na osnovi funkcijskih parametara sposobnosti obavljanja tjelesnog napora. Proučiti će se razlozi hipersaturacije i razloge otrovanja lijekovima u starijih bolesnika, kako bi se utvrdile smjernice i sugerirao preventivni pristup u liječenju tih osoba. Istraživanje će biti provedeno retrospektivno i ad hoc. U osoba liječenih u bolnici u posljednjih 10-15 godina, analizirat će se hipersaturacija i otrovanje lijekovima i donijeti smjernice racionalne farmakoterapije, napose u sprječavanju hipersaturacije i otrovanja lijekovima. Proučit će se akutni incidenti za vrijeme tjelovježbe u starijih osoba, kako bismo djelovali mjerama primarne, sekundarne ili tercijarne prevencije. U osoba naglo umrlih tijekom rekreativnog tjelesnog vježbanja analizirati će se podaci napose kardiovaskularnog sustava, kako bi se prevenirala iznenadna smrt tijekom tjelovježbe. Očekivani su rezultati da starost počinje u četvrtoj deceniji života, ne s dobi od 65 godina. Donijeti će se preporuke o tome tko smije, a tko ne smije baviti se tim aktivnostima. Očekivani su rezultati da starenje započinje nakon 30-e godine života, a ne s dobi od 65 ili više. Istraživanje i rezultati u svim segmentima dostupni su provjeri. Važnost istraživanja sastoji se u procjeni starenja na osnovi biološke, a ne kronološke dobi.

Projekt: Model ranog otkrivanja raka integriran u praksu obiteljske medicine
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=1403

Voditelj: Zdravko Ebling

Ustanova: Medicinski fakultet, Osijek

Sažetak: U Osječko-baranjskoj županiji (OBŽ) u razdoblju 1990. – 2003. godine broj novih slučajeva raka porastao je sa 1.134 na 1415 ili za 24,8%. Broj umrlih od raka prostate porastao je u tom razdoblju za 30%, od raka debelog crijeva za 62,3%, dok je broj umrlih od raka dojke pao za 20,6%, a od raka vrata maternice za 69,2%. Hrvatsko onkološko društvo (HOD) izradilo je Prijedlog nacionalnog programa prevencije i ranog otkrivanja raka najučestalijih lokalizacija: dojke, vrata maternice, debelog crijeva i prostate, koje je prihvatilo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi RH. Predložene metode ranog otkrivanja raka za gornja silja standardne su pretrage dijagnostike i postupaka HZZZ-a. Program ranog otkrivanja raka ne provodi se sustavno i sveobuhvatno, mada za to postoje zakonske pretpostavke. Timovi obiteljske medicine bili bi u mogućnosti planirano i sistematski provoditi rano otkrivanje raka, jer raspolažu s dovoljno znanja i vještina i jer imaju dobru suradnju s populacijom u neposrednoj praksi. Organizirano primjenom mjera ranog otkrivanja raka najučestalijih lokalizacija mogli bi očekivati povećanje broja otkrivenih i izličenih, značajno povećanje 5-godišnjeg preživljavanja, a dugoročno smanjenje općeg i specifičnog mortaliteta. Cilj istraživanja je ocijeniti prihvatljivost i primjenjivost ranog otkrivanja raka dojke, vrata maternice, debelog crijeva i prostate temeljenog na modelu aktivnog i sustavnog rada liječnika obiteljske medicine, a uzimajući u obzir mišljenje populacije i stavove

liječnika, ocijeniti potrebno vrijeme i kadrovske normative za provođenje u redovnom radu, utvrditi dijagnostičku valjanost metoda u uvjetima ako je provode timovi OM u redovnom radu, ocijeniti korist u odnosu na cijenu, izračunati 5-godišnje preživljavanje. Uzorak za istraživanje činiti će 10.000 do 15.000 rizičnih ispitanika, koji su na popisu osiguranika HZZO-e u ambulanzama liječnika obiteljske, njih oko 20. Svim potencijalno bolesnim ispitanicima predložiti će se daljnje dijagnostičke pretrage i liječenje. Na temelju rezultata istraživanja predložiti će se optimalni model ranog otkrivanja raka prihvatljiv za materijalne i organizacijske uvjete zajednice..

Projekt: Hrvatski medicinski identitet i njegov europski kontekst
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=465

Voditelj: Stella Fatović-Ferenčić

Ustanova: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Sažetak: Propitivanje partikularnih identiteta uvijek je propitivanje općeg kulturnog identiteta nekog naroda. Medicinski su nazori povezani u pojedinoj povijesnoj epohi s kulturnim ozračjem, uvjetovani su njime i nadilaze ga u složenom dijalektičkom odnosu. Nedvojbeno je da se oblikovanje, ali i smjena pojedinih paradigmi medicinskog identiteta mogu identificirati ne samo praćenjem medicinske historiografije, nego treba imati u vidu i djela iz drugih sfera s kojima se medicina preplitala. Stoga će se projektom provesti istraživanje razvoja medicine i zdravstva, na području Hrvatske od 14.-20. stoljeća, dovodeći prepoznatljive tendencije toga procesa u vezu sa širim kulturnim kontekstom, osobito s filozofijom, književnošću i likovnom umjetnošću. Istražiti će se specifičnost i značaj medicinske i zdravstvene povijesti Hrvatske u kontekstu europskog medicinskog naslijeđa, te doprinos hrvatskih liječnika i učenjaka razvoju europske i svjetske znanstvene medicinske misli i zdravstva. Pozornost će se usmjeriti na prepoznatljivu ulogu u rješavanju i /ili planiranju zdravstvene zaštite i skrbi, te unaprijeđenju kvalitete života žitelja Hrvatske. Istražiti će se individualno i kolektivno poimanje života, zdravlja i bolesti kao odraz autohtonih tradicijskih, kulturoloških, religijskih, socioloških, etičkih, deontoloških, prirodnoznanstvenih i medicinskih tumačenja; individualni i kolektivni mehanizmi zaštite i unaprijeđenja zdravlja, prevencije bolesti i invalidnosti; terapija i rehabilitacija oboljelih i osoba s posebnim potrebama; institucionalizacija i profesionalizacija medicine i zdravstva; uloga liječnika u prepoznavanju i rješavanju zdravstvenih prioriteta na nacionalnoj i internacionalnoj razini; ishodišta i okolnosti razvoja etičkih i deontoloških aspekata statusa i prava pacijenta, prava i dužnosti medicinskih praktičara kao i specifičnih elemenata koji određuju i/ili reguliraju odnos liječnik- pacijent. Nastojati će se utjecati na pomake na razini obrazovanja medicinskih praktičara, kao i studenata medicine i srodnih struka. U tu svrhu izraditi će se specifični obrazovni modeli preispitivanja odnosa liječnik-pacijent, pacijent-bolest-smrt, javno zdravstvo-zdravstveno prosvjeđivanje, medicina-komunikacija –mediji, tekstualna-vizualna kultura, temeljeni na odabranim primjerima iz humanističkih znanosti.

Projekt: Molekularna osnova aterogeneze
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=645

Voditelj: Goran Ferenčak

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Aterosklerotski proces, koji je u patobiokemijskoj osnovi kardiovaskularnih bolesti, uvjetovan je nizom čimbenika okoline i nasljednih čimbenika. Prepoznavanje tih čimbenika ključno je za medicinsku intervenciju u bolesnika, ali i za primarnu prevenciju. U patogenezu ateroskleroze uključeno je više biokemijskih putova. Geni koji kodiraju razne proteine tih biokemijskih putova su genski kandidati za biljege sklonosti preuranjenoj aterosklerozi. U sklopu predloženog projekta istražit će se utjecaj polimorfizama u genskim kandidatima koji nisu istraženi u prethodnom projektu broj 108247: geni za molekule povezane s upalnom komponentom ateroskleroze i geni koji mogu utjecati na koncentraciju triglicerida (gen za apolipoprotein A5; gen za protein-nosač masnih kiselina-FABP-2; gen za zvonoliki receptor TLR-2; gen za trombocitno-endothelnu adhezijsku molekulu PECAM-1; geni za interleukine IL-6 i IL-12; geni za monocitni kemotaksijski čimbenik MCP-1 i njegov receptor CCR2). U drugoj cjelini projekta istražit će se utjecaj polimorfizama genotipiziranih u prethodnom istraživanju na klinički ishod u bolesnika kojima je ugrađen stent. U prethodnom istraživanju pokazano je da polimorfizmi u genu za CETP (protein prijenosnik kolesterol-estera) utječu na rizik za koronarnu bolest i koncentracije HDL-kolesterola i apolipoproteina A-I. Stoga će se u okviru novog projekta istražiti utjecaj različitih koncentracija blago i potpuno oksidiranog LDL na izražaj i masu CETP u prisutnosti različitih koncentracija protusmislenih CETP-oligonukleotida u staničnim kulturama HepG2 i stanica mononukleara iz periferne krvi. Budući da čimbenici okoliša znatno utječu na aterogenezu, pretpostavka je da postoji razlika u riziku za razvoj ateroskleroze obzirom na prisutne ksenobiotike, što će se u okviru novog projekta odrediti u općoj populaciji ispitanika Koprivničko-križevačke županije. Ukoliko postoji razlika u pojavnosti ateroskleroze između izložene i neizložene populacije, pretpostavka je da polimorfizmi u genima uključenim u biotransformaciju ksenobiotika (citokrom P450 1A1,CYP1A1 i gen multirezistencije na lijekove, MDR1) mogu biti povezani s različitim rizikom za razvoj ateroskleroze.

Projekt: Računalom podržana mikrokirurgija (CAS) i tele-3D-CAS u otorinolaringologiji
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=1018

Voditelj: Damir Gortan

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Korištenje minimalno invazivnih kirurških metoda, poput funkcijske endoskopske kirurgije sinusa (FESS), nameće prije operacije potrebu što vjernijeg prikaza prostornih anatomskih odnosa. U području paranazalnih sinusa ovakav je prikaz kirurgu od izuzetnog značenja, obzirom na blizak odnos sa intrakranijskim strukturama, te ograničeno vidno polje koje otežava prostornu orijentaciju tijekom operacije. U sklopu projekata 3D-računalom podržane-FESS (3D-C-FESS) i Tele-3D-C-FESS, biti će korišteni programski paketi za 3D-prikaz anatomije i patologije (volumno renderiranje, rekonstrukcija, segmentacija, diferencijalno bojanje različitih tkiva) iz 2D-CT prikaza, u skladu sa DICOM-protokol zapisom, te više standardnih načina kodiranja "živih video" signala za potrebe telekirurškog prijenosa, poput M-JPEG, MPEG2 i MPEG4. Za potrebe prikaza volumno renderiranih modela glave (3D), virtualne endoskopije (VE), virtualne kirurgije (VK) i navigacijske kirurgije biti će korišteni najbolji programski paketi, 3D-digitalizator ("robotska ruka"; Immersion/SAD) i 2D-CT slike sa DICOM-kompatibilnih CT-aparata. Tijekom telekirurškog prijenosa, za konferencijske/konzultacijske kamere između dva ili više udaljenih središta povezanih za vrijeme kirurgije, primijenit će se JPEG i MPEG kodiranje s audio signalom. Operacijske sale će se povezati pomoću nekoliko računalnih mrežnih tehnologija s različitim vezama, od T1, E1 i multiple E1 do ATM-OC3 (od 1Mb/s do 155 Mb/s). Za računalne komunikacije upotrebom X-protokola za slikovne prikaze i manipulacije 3D-modelima, koristit ćemo dodatnu 4 Mb/s vezu (ili 1 Mb/s) kada budemo koristili vlastite komunikacijske alate za prijenos pokreta kirurških instrumenata. U skladu sa današnjim spoznajama, veza potrebna za jednosmjerni transfer jednog MPEG2 bez audio signala i jednog MPEG1 s audio signalom iznosi oko 10 Mb/s. Koristeći se "tele-fly-through" ili tele-3D-VE, kirurzi će moći proanalizirati sve osobitosti regije (anatomiju, patologiju) i tako predvidjeti i odrediti slijedeće korake operacije. Ovim se osigurava veća sigurnost operacijskih postupaka i smanjuje mogućnost intraoperativnih grešaka. Trajanje 3D-C-FESS i/ili Tele-3D-C-FESS je na ovaj način bitno skraćeno, što ukazuje na dodatne prednosti primjene navedenih tehnologija u 3D-računalom podržanoj kirurgiji i telekirurgiji.

Projekt: Longitudinalna studija o rastu i razvoju djece predškolske dobi u Hrvatskoj
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=735

Voditelj: Josip Grgurić

Ustanova: Klinika za dječje bolesti Medicinskog fakulteta

Sažetak: isti kao prethodno naveden

Projekt: Valjanost podataka objavljenih u znanstvenom časopisu
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=1493

Voditelj: Vesna Ilakovac

Ustanova: Medicinski fakultet, Osijek

Sažetak: Ključne spoznaje. Valjanost podataka u prikazu rezultata znanstvenog istraživanja ključna je pretpostavka ispravnosti znanstvenih zaključaka. Valjanost podataka ozbiljno je ugrožena pogriješcima u obradbi i rukovanju podatcima koji su posljedica nedovoljnog poznavanja znanstveno istraživačke metodologije. Procijenjena pojavnost objavljenih radova s neprihvatljivom

kvalitetom statističke obradbe u posljednjih 15 godina u svijetu kreće se od 40% do 70%. Zbog nedostatka sustavnih, znanstveno utemeljenih istraživanja ovih pojava, značajke podataka upitne valjanosti malo su poznate. Ciljevi i hipoteze. Istražiti pojavnost i značajke podataka upitne valjanosti u objavljenim rezultatima znanstvenih istraživanja. Prepoznati osnovne značajke podataka upitne valjanosti i razviti listu provjere koja bi omogućila ocjenu valjanosti objavljenih podataka. Očekivani rezultati. Brojčani iskaz pojavnosti podataka upitne valjanosti. Utvrđivanje značajki valjanosti podataka u prikazu rezultata u mjeri dovoljnoj za konstrukciju liste provjere. Pozitivan utjecaj korištenja liste provjere na smanjenje pojavnosti podataka upitne valjanosti. Metode provjere rezultata. Na uzorku radova pristiglih u časopis Croatian Medical Journal u kojima su prikazani podatci u obliku rezultata izvornih istraživanja istražiti će se pojavnost podataka upitne valjanosti. Svrhovitost uključivanja pitanja koja obuhvaćaju prepoznate značajke podataka upitne valjanosti u obrazac standardne statističke recenzije i utjecaj izmijenjenog obrasca na pojavnost podataka upitna valjanosti ocijenit će se analizom razlika pojavnosti i značajki podataka upitne valjanosti na uzorcima radova ocijenjenih standardnim i novim obrascem statističke recenzije. Značenje istraživanja. Znanstveno potvrđena i iskazana pojavnost podataka upitne valjanosti važna je zbog utvrđivanja okvira djelovanja mjera za smanjenje te pojave. Poznavanje značajki podataka upitne valjanosti omogućilo bi ciljne prilagodbe postojećih sadržaja programa podučavanja iz područja planiranja istraživanja i pisanja znanstvenih izvješća. Uspješno izvedena lista provjere mogla bi poslužiti autorima za poboljšanje vrsnoće prikaza rezultata istraživanja, a također i svima koji na bilo koji način koriste objavljene rezultate. Poznavanje osnovnih značajki valjanosti podataka u prikazu rezultata znanstvenog istraživanja i algoritam prepoznavanja mogli bi poslužiti pri oblikovanju postupaka i mehanizama prosudbe i kontrole odgovorne provedbe istraživanja.

Projekt: Oligoelementi u biološkim matricama i kontr. kvalit. multielementnih profila
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=1181

Voditelj: Nikola Ivičić

Ustanova: Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Sažetak: Uspješnost analize elemenata u tragovima (ET) u različitim biološkim matricama, poput kose, krvi, noktiju i tkiva, neodvojna je od njihova prethodna razlaganja (destrukcije). Problem je u tomu što se pri standardnim radnim uvjetima to razlaganje ne može u cijelosti ostvariti pri temperaturama nižim od 600 C, dok se velik broj elemenata od metaboličkog značaja gubi počam već od 400 C. Teškoće u određivanju joda, selena, žive i sumpora zaseban su problem. Svaka je razgradnja bioloških matrica za potrebe kvantitativnog kemijskog određivanja ET zaseban problem, osobito kada se radi o kemijskoj analizi multielementnih profila (MP). Stoga je za kvalitetnu analizu ET obvezno da se biološke matrice razgrađuju različitim postupcima, a dobiveni rezultati analiza provjeravaju prema standardnim uzorcima i uspoređuju različitim mjernim postupcima. To se u našim istraživanjima odnosi na usporedbu rezultata analize između (1) diferencijalna pulsna voltmetrija anodnog otapanja (DPASV), (2) elektrotermalna atomska apsorpcijska spektrometrija (ET-AAS), i (3) induktivno izazvana atomska emisijska spektrometrija s izvorom plazme (ICP-MS). Sve tri metode imaju svoje prednosti i nedostatke: DPASV je vrlo precizna ali spora i kritično ovisna o sastavu pufera; ET-AAS ovisi o prethodnom cjelovitom razaranju biološke matrice i treba zasebnu lampu za svaki element; dok je ICP-MS danas metoda izbora, pa surađujemo s ustanovama u inozemstvu (CBM, Moscow, Russia). U prethodnim smo istraživanjima dokazali točnost analize molibdena u ljudskoj krvi usporedbom sve tri navedene metode. Naša je radna hipoteza da će se patološke promjene u MP kose, krvi i odabranih tkiva odraziti upravo na koncentracije rijetko zastupljenih elemenata slabo poznate metaboličke funkcije u čovjekovom organizmu. Stoga u IMI predviđamo uvođenje metoda za određivanje koncentracije lantana (La), molibdena (Mo), skandija (Sc), i kositra (Sn) uz one već uvedene za olovo (Pb), kadmij (Cd), cink (Zn) i bakar (Cu) prikupljenim u ostala dva Projekta ovoga Programa. Kompletni MP radili bi se u suradnji s CBM, Moscow, Russia, a živa posebno u suradnji s EERC, Grand Forks, ND, USA. U potonjima surađujemo u svezi s NIIH, USA sponzoriranih istraživanja u kojima je idioritmički eksperimentalni model primijenjen za procjenu toksičnosti žive u kontinuiranim i akcidentnim uvjetima ekspozicije tomu metalu. Rezultati dobiveni DAPSV analizom usporedit će se u uzajamnoj kontroli kvalitete s onima dobivenim pomoću ET-AAS i ICP-MS

Projekt: ENDEMSKA NEFROPATIJA U HRVATSKOJ, epidemiologija, dijagnostika i etiopatogeneza
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=1714

Voditelj: Bojan Jelaković

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Prema zadnjim rezultatima prevalencija endemske nefropatije nije u opadanju. Učestalost karcinoma prijelaznog epitela u endemskim područjima nekoliko je puta veća nego drugdje. Kriteriji za dijagnozu endemske nefropatije postavljeni su davno i postoji potreba revizije na temelju suvremenih spoznaja i preporuka međunarodnih društava. Na temelju preliminarnih rezultata toksin A.clematitis je vjerojatni rizični čimbenik, a određivanje DNA adukata aristolohične kiseline u mokraći mogao bi biti rani dijagnostički test. Ciljevi ovog istraživanja su ustanoviti prevalenciju endemske nefropatije u Hrvatskoj, testirati nove kriterije za postavljanje dijagnoze i valorizirati vrijednost određivanja DNA adukata aristolohične kiseline. Također će se analizirati morfološke karakteristike karcinoma prijelaznog epitela, te razlike u ekspresiji onkosupresora u odnosu na karcinome koji nisu vezani s endemskom nefropatijom.

Projekt: Kardiovaskularni rizici u školske djece i mladih - razvoj modela intervencije
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=2323

Voditelj: Vesna Jureša

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Ključno polazišne spoznaje: Kardiovaskularne bolesti (KVB) su vodeći uzrok pobola i smrtnosti u nas i svijetu. Danas su poznati mnogi čimbenici rizika za KVB: prekomjerna tjelesna težina, pušenje, tjelesna neaktivnost, povišen krvni tlak i drugi. Većina ovih rizika stječe se mladenačkoj dobi i stoga je programe za suzbijanje KVB potrebno započeti što ranije. Preduvjet valjanih preventivnih programa je praćenje rasta, razvoja, životnih navika i ponašanja školske djece i mladih relevantnih za KVB. Za procjenu pojedinih rizika potrebno je izraditi centilne krivulje za tjelesnu visinu, tjelesnu težinu, uhranjenost i krvni tlak temeljem sustavnih mjerenja djece svakih 5 do 10 godina uz praćenje promjena životnih navika i ponašanja te evaluaciju provedenih preventivnih postupaka. Ciljevi i hipoteza: Ciljevi istraživanja su: Izraditi centilne krivulje za tjelesnu visinu, tjelesnu težinu, indeks tjelesne mase i krvni tlak za djecu od 6,5 do 18,5 godina u Hrvatskoj; Predložiti postupak probira kojim će se u populaciji zdrave djece i mladih prepoznati oni s povećanim rizikom za KVB i uključiti ih u odgovarajuće preventivne programe; Prepoznati klasterne KVR u djece; Izraditi model intervencije za prevenciju KVB u školskoj medicini. Hipoteze: 1) U našoj populaciji su prisutne pozitivne sekularne promjene rasta, što znači da je svaki novi naraštaj viši od prethodnog, radi čega je potrebno mijenjati postojeće kriterije za procjenu rasta i razvoja djece i mladih, uključujući tjelesnu uhranjenost i krvni tlak 2) Probirom (skriningom) moguće je prepoznati djecu i mlade s KVR. Očekivani rezultati: Prepoznavanje klastera KVR u pojedinim skupinama školske djece i mladih, uspostavljanje protokola ranog otkrivanja KVR i postupnika u slučaju otkrivanja djece i mladih s KVR. Procijeniti je li došlo do promjena klastera KVR u školske djece i mladih koja su uključena u preventivne programe ili terpijski program. Način provjere rezultata: Evaluacija tijekom provedbe te po završetku projekta. Rezultati će biti objavljeni u javnozdravstvenim časopisima, a konačni izvještaj u znanstvenoj knjizi. Važnost predloženog istraživanja: Stvaranje nacionalnog javno zdravstvenog programa za školsku djecu i mlade za smanjenje rizika za KVB. Preporuke za razvoj postupnika za rad sa školskom djecom i mladima s KVR te javnozdravstvenih programa koji zajednički provode zdravstvo i prosvjeta u suradnji s roditeljima i lokalnom zajednicom. Ovaj model je primjenljiv i u drugim zemljama.

Projekt: Genetičke i biomedicinske značajke populacije otoka Cres
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=2456

Voditelj: Miljenko Kapović

Ustanova: Medicinski fakultet, Rijeka

Sažetak: Zemljopisne osobitosti obalnog i priobalnog područja Hrvatske, te povijesno uvjetovane, višestoljetne migracije stanovništva s kopna na otoke, uobličile su današnje stanovništvo, gdje još uvijek nalazimo reproduktivno zatvorene zajednice s nizom specifičnih sociokulturnih obilježja. Vodeći se spoznajom o podobnosti izoliranih populacija za genetička istraživanja i stvaranje populacijsko-genetičkih modela koji doprinose spoznajama o uobličavanju populacijske strukture Hrvatske, otok Cres, kao jedan od posljednjih europskih izolata, idealan je model za antropogenetička istraživanja. Temeljni cilj predloženog istraživanja jest procijeniti populacijsku i genetičku strukturu reproduktivno izoliranih zajednica otoka Cres, kako bi stupanj

njihove genetičke osobnosti ostao zabilježen, a ujedno se ti podaci pridružili bazi podataka Instituta za antropologiju. Ova baza podataka i banka DNA uzoraka predstavlja osnovu za izučavanje molekularno genetičkih i biomedicinskih značajki populacijskih izolata i temelj su za buduća antropološka, genetička, epidemiološka i biomedicinska istraživanja populacijske strukture Hrvatske. Hipoteza: Zbog reproduktivne izoliranosti autohtonog otočnog stanovništva očekujemo smanjenu ukupnu heterozigotnost i viši stupanj genetičkog srodstva u odnosu na stanovništvo priobalne i kontinentalne Hrvatske. Analizom polimorfizma kromosoma Y, mitohondrijske DNA, gena tkivne podudarnosti-HLA i neutralnih polimorfizama, očekuje se uspješna procjena stupnja varijabilnosti antropogenetičkih značajki. Usporedbom prikupljenih podataka s postojećim podacima za otočne izolate istočnog i srednjeg Jadrana, s podacima priobalne i kontinentalne Hrvatske, te s drugim europskim populacijama, pokazat ćemo genetičku diferenciranost stanovništva otoka Cres a u kontekstu razumijevanja prapovijesnih obrazaca naseljavanja i formiranja antropogenetičke strukture suvremene Hrvatske. Važnost predložene istraživanja: Genetička i biomedicinska istraživanja populacijskih zajednica otoka Cres a, doprinijet će razumijevanju biološke povijesti, podrijetla, obrazaca migracije i naseljavanja, stupnja reproduktivne izoliranosti, filogenetičkih odnosa te formiranja genetičke i demografske populacijske strukture autohtonog stanovništva drugog po veličini otoka sjevernog Jadrana, na kojem su nađeni tragovi materijalne kulture iz doba paleolitika i čiji spomenici i povijesni zapisi svjedoče o dugoj povijesti naseljavanja.

Projekt: Genotoksičnost kemijskih i fizikalnih agensa prirodnog i antropogenog podrijetla
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=794

Voditelj: Vilena Kašuba

Ustanova: Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Sažetak: Izloženost kemijskim i fizikalnim agensima izaziva oštećenja staničnih struktura i makromolekula koja mogu dovesti do različitih patoloških promjena, te pojave karcinoma. Mnogi mutageni životnog i radnog okoliša pokazuju klastogeni i/ili aneugeni učinak. Stanični odgovor na djelovanje genotoksičnih i citotoksičnih agensa još uvijek nije u potpunosti razjašnjen. Cilj projekta je istraživanje mehanizama genotoksičnosti i procesa popravka oštećenja molekule DNA uzrokovanih izlaganjem niskim dozama kemijskih i fizikalnih agensa. Stanični procesi odgovorni za prepoznavanje i popravak oštećenja izazvanih kemijskim agensima i/ili zračenjem istražiti će se na različitim razinama stanične organizacije. Nadalje, istražiti će se stabilna i pogrešno popravljena oštećenja, te kromosomski rearanžmani – translokacije, povezane sa zloćudnim novotvorinama. U uvjetima in vivo i in vitro proučit će se učinci antimutagena i cito- i/ili radio-protectora na oštećenja genoma. Istraživanja će biti usmjerena na procjenu inter-individualnih razlika u kemo/radio-osjetljivosti baziranih na polimorfizmu gena odgovornih za održavanje integriteta genoma. Procjena oštećenja DNA i staničnih makromolekula provest će se primjenom molekularnih, biokemijskih i bioloških markera izloženosti, učinka i osjetljivosti na kulturama limfocita in vitro, staničnim linijama ljudskog podrijetla, te u uvjetima in vivo na eksperimentalnim životinjama (odraslim jedinkama i jedinkama u razvitku). U okviru projekta procijenit će se specifičnost i utvrditi razmjeri oštećenja genoma uzrokovanih niskim dozama mutagena (ionizirajućeg zračenja, anestetika, antineoplastičnih lijekova, inhibitora acetilkolinesteraze, pesticida, mikotoksina, materijala korištenih u stomatologiji, teških metala, itd.). Posebna pozornost posvetit će se praćenju dinamike nastanka i popravka oštećenja te međuovisnosti nestabilnih tipova oštećenja i translokacija s obzirom na vrstu mutagena. Predloženi projekt dijelom će biti usmjeren na temeljna biološka istraživanja koja će dovesti do novih spoznaja o mehanizmima nastanka oštećenja, njihovog popravka i interakcija istraživanih agensa s genomom te njihovih mogućih utjecaja na enzimske sustave stanice. Dobiveni podaci o izravnim i neizravnim učincima mutagena mogu ukazati na kritične razine izloženosti niskim dozama kemijskih i fizikalnih agensa koje mogu biti osnova za daljnja istraživanja na razini stanica, organizama i populacija.

Projekt: Kako mjeriti zdravlje ?

http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&ID=1183

Voditelj: Mirjana Kujundžić Tiljak

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: U dostupnim izvorima medicinskih publikacija postoje opisi instrumenta za mjerenje stanja zdravlja, pojedinih elemenata zdravlja i ishoda zdravlja vezanih uz medicinske intervencije. U objavljenim istraživanjima korišten je veći broj takvih instrumenata s različitim uspjehom. Istraživanje se temelji na hipotezi da se suvremenim statističko-analitičkim postupcima a pregledom postojeće stručne i znanstvene medicinske literature, mogu dostatno dobro razvrstati postojeći instrumenti za procjenu zdravlja i ishoda medicinskih intervencija u znanstveno utemeljeno prihvatljive, dvojbene prihvatljive i neprihvatljive. Ciljevi istraživanja su: (1) istražiti učestalost i sadržaje instrumenata za procjenu zdravlja i ishoda medicinskih intervencija koji su korišteni znanstvenim časopisima tijekom desetogodišnjeg perioda 1996-2005; (2) meta-analitičkim postupcima raščlaniti uporabivost pojedinih instrumenata za mjerenje ishoda zdravlja; (3) istražiti uporabu pojedinih instrumenata za mjerenje ishoda zdravlja u Republici Hrvatskoj; (4) proizvesti publikaciju koja će obuhvatiti smjernice za uporabu instrumenata za mjerenje ishoda zdravlja s detaljnim opisom načina i postupka mjerenja.. U prvoj fazi istraživanja će se provest pregled bibliografskih baza podataka CC, MEDLINE i SCOPUS kako bi se utvrdila učestalost literaturnih navoda pojedinih instrumenata za mjerenje ishoda zdravlja u periodu 1996-2005. Izdvojit će se instrumenti koji se najčešće koriste i učiniti meta-analiza istraživanja u kojima su korišteni u svrhu prepoznavanja instrumenata koji su višestruko uspješno korišteni. U drugoj fazi će se pregledati znanstvena publicistika hrvatskih autora u odgovarajućim bibliografskim bazama podataka u periodu 1996-2005. Utvrdit će se učestalost korištenja izabranih instrumenata, koji su instrumenti prevedeni na hrvatski jezik i jesu li korišteni na odgovarajući način. Konačno, usporedit će se preporučljivi instrumenti prema rezultatima prve faze istraživanja i instrumenti koji se koriste u hrvatskoj publicistici. U trećoj fazi istraživanja, shodno rezultatima prve i druge faze istraživanja, bit će izrađene smjernice za uporabu prihvatljivih instrumenata za mjerenje ishoda zdravlja. Očekivani završni rezultat istraživanja su smjernice zamišljene kao interaktivno pomagalo koje će se moći koristiti u dizajnu istraživanja, prikupljanju podataka, analizi i interpretaciji rezultata znanstvenih i stručnih istraživanja.

Projekt: Strategija izgradnje akademskog okružja za poticanje moralnog razvoja

http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&offset=20&ID=1301

Voditelj: Sunčana Kukulja-Taradi

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Akademsko okružje trebalo bi pružiti svim članovima zajednice takva obrazovna iskustva koja će im omogućiti daljnji pozitivni razvoj njihova moralnog kapaciteta. No, sveopća moralna erozija društva neminovno se oslikava i na mikrookružju akademske zajednice. Posvuda u svijetu institucije visokog obrazovanja sve se učestalije susreću s problemom izostanka akademske čestitosti. O tome problemu je u posljednjih 10 godina objavljeno više od 100 članaka (baza podataka Medline). Problem je izrazitije naglašen u zemljama tranzicije gdje prevalencija varanja među studentima doseže i do 94% u usporedbi s 58% u zapadnim zemljama Europe i Amerike (Hrabak, et al. 2004.). Posebice je zabrinjavajuće zapažanje da mnogi studenti varanje na ispitima više i ne smatraju moralno upitnim. No neupitno je da varanje na ispitima proizvodi nekompetentne liječnike što predstavlja prijetnju cijelom sustavu zdravstvene zaštite. Istraživanja pokazuju da je pojavnost akademskog nepoštenja učestalija u akademskim okružjima u kojima ne postoje jasno definirani i promovirani kodeksi akademske etike (Rezaee, 2001.). Tu pojavu objašnjava teorija planiranog ponašanja (Ajzen, 1991.) prema kojoj se ponašanje pojedinca može mijenjati djelovanjem dobro osmišljenih intervencija na osobne stavove, norme ponašanja i kontrolu vlastitog ponašanja. Svrha projekta je osmisliti i primijeniti strategiju kojom će se sveukupno akademsko okružje medicinskih fakulteta uzdići na razinu kojoj su svojstvene općeljudske moralne vrijednosti: poštenje, pravednost, poštovanje, prijateljstvo, povjerenje i odgovornost. Strategijom će se osmisliti i primijeniti niz institucionalnih intervencija kojima će se promovirati moralne vrijednosti koje akademska medicinska zajednica cijeni i njeguje, a precizno će se navesti i kazne za kršenje pravila ponašanja. Svrha istraživanja je ostvariti pozitivan učinak intervencija na: osobne stavove, norme ponašanja i kontrolu vlastitog ponašanja. Praćenjem kohorte (jedne generacije) studenata kroz studij putem standardiziranih međunarodnih testova i anketa, ispitat će se učinak intervencija na razvoj moralnih prosudbi, promjenu stavova i ponašanja, te pojavnost varanja na ispitima. Veličinu učinka intervencija procijenit ćemo usporedbom ulaznih i izlaznih anketa i testova provedenih na studentima hrvatskih medicinskih fakulteta.

Projekt: Značajke, kretanje i odrednice ovisničkog ponašanja u mladim

http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&offset=20&ID=2402

Voditelj: Marina Kuzman

Ustanova: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Sažetak: Istraživanja u zdravstvu omogućavaju uvid u kretanje zdravstvenih problema, doprinose razumijevanju rizičnih ponašanja i poticajnih čimbenika, te su značajan doprinos pri donošenju strateških odluka. Zloupotreba sredstava koja mogu uzrokovati ovisnost u mladima jedno je od ključnih rizičnih ponašanja i pokazuje stagnaciju pušenja i smanjivanje razlika među spolovima u zapadnoeuropskim zemljama, a rastuće trendove uporabe svih sredstava u zemljama Središnje i Istočne Europe. U Hrvatskoj se utjecaj socio-ekonomskih odrednica, osobito u posljednjem desetljeću, malo sustavno istraživao. Evaluacija preventivnih programa usmjerenih ovisnostima rijetko se provodi i percepcija učinkovitosti od strane populacije kojima su namijenjeni nije istražena. Ciljevi projekta su istražiti učestalost i kretanje uporabe duhana, alkohola i droga među učenicima Hrvatske (1995-2007 godina) te usporediti s drugim europskim zemljama; istražiti povezanost rizičnog ponašanja sa socio-ekonomskim odrednicama; među studentima prve godine studija istražiti navike te utvrditi percepciju i stavove o učinkovitosti preventivnih programa; dobivene rezultate upotrijebiti za izradu kritičkog osvrt na zloupotrebu sredstava ovisnosti u mladima te prijedlog učinkovitijih aktivnosti prevencije. Hipoteze: • Kretanje učestalosti uporabe psihoaktivnih sredstava u srednjoškola u Hrvatskoj različito je za duhan, alkohol i droge • Socio-ekonomske odrednice utječu na rizično ponašanje i to različito za duhan, alkohol i droge • Preventivni programi u osnovnim i srednjim školama ne ispunjavaju očekivanja korisnika Rezultati projekta su provedeno međunarodno ESPAD2007 istraživanje (koje se u 35 europskih zemalja, uključujući Hrvatsku, provodi od 1995. godine), te dobivanje uvida u kretanje u Hrvatskoj i drugim zemljama sudionicama. Provest će se istraživanje i među studentima prve godine studija, a metodom usmjerene rasprave istražiti percepcija preventivnih aktivnosti. Očekuju se saznanja o epidemiološkoj situaciji, mogućnosti predviđanja budućih kretanja, utvrđivanje djelovanja socio-ekonomskih čimbenika, evaluacija učinkovitosti preventivnih programa, sagledavanje mogućnosti učinkovitijih oblika prevencije Rezultati se mogu provjeriti ponovljenim istraživanjem istom metodologijom i na jednako odabranoj populaciji. Prijedlog djelotvornijih mjera prevencije bit će temeljem dobivenih rezultata polazište za prilagodbu postojećih i uvođenje drugačijih metoda i sadržaja u preventivne aktivnosti.

Projekt: Razina treniranosti i incidencija bolesti/ozljeda kod plivača
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&offset=20&ID=2731

Voditelj: Goran Leko

Ustanova: Kineziološki fakultet, Zagreb

Sažetak: Poremećaj trenažnog procesa uslijed bolesti ili ozljede je najveći remeteći faktor u cilju postizanja vrhunskog rezultata na natjecanju. Osnovna hipoteza ovog projekta je da je učestalost oboljevanja i ozljeđivanja te trajanje oporavka sportaša u direktnoj vezi sa razinom motoričko-funkcionalnih sposobnosti sportaša. Ovo istraživanje će se posebno osvrnuti na desetak bolesti i/ili ozljeda koje su karakteristične za plivače prema izvještaju medicinskih povjerenstava plivačkih olimpijskih reprezentacija (Johnsson, 2003; Kammer i sur, 1999), iako će se voditi evidencija i o drugim bolestima i ozljedama. Istraživanjem će biti obuhvaćeni plivači i plivačice dobnih kategorija od kadeta do seniora razvrstane prema pravilniku Hrvatskog plivačkog saveza. Provjerit će se i da li su bolesti i ozljede jednako zastupljene kod oba spola i kod različitih dobnih skupina, te će se provjeriti veza između razine funkcionalno-motoričkih sposobnosti i incidencije bolesti, trajanja oporavka i vremena proteklog do povratka u puni trening te povezanost s periodom trenažnog procesa. Plivači će biti podvrgnuti testiranjima motoričko-funkcionalnih sposobnosti barem 3 puta u tijeku jednog ciklusa od kojih bi zadnji bio nakon glavnog natjecanja u tom ciklusu (period bazične, period specifične pripreme te natjecateljski period). Dnevnikom bolesti i ozljeda te anketnim upitnikom koji će se ispunjavati u vrijeme svakog testiranja dobiti će se podaci vezani uz morbiditet od određenih bolesti češćih u plivača u proteklom periodu, a podaci o eventualnoj bolesti ili ozljedi navedenoj u anketnom upitniku će se dopuniti i provjeriti kod liječnika pojedine plivačke vrste, te u evidenciji izostanaka s treninga kod trenera i samih plivača te njihovih roditelja. Podaci će se obraditi odgovarajućim statističkim postupcima koji će utvrditi eventualnu povezanost motoričko-funkcionalnih sposobnosti i morbiditeta te za svaki spol i dobnu kategoriju utvrditi da li postoje razlike prema spolu i dobi, te razlike ovisno o periodu trenažnog procesa. Utvrđivanjem razine funkcionalno-motoričkih sposobnosti u pojedinom trenažnom i natjecateljskom periodu i utvrđivanjem povezanosti tih sposobnosti s incidencijom bolesti i ozljeda te trajanjem oporavka moći će se u praksi promijeniti i prilagoditi volumen, intenzitet i frekvencija opterećenja na treninzima sa svrhom postizanja optimalne razine sposobnosti za smanjenje učestalosti bolesti i ozljeda te skraćivanje vremena oporavka.

Projekt: Alergotoksični učinci čimbenika općeg i radnog okoliša
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&offset=20&ID=918

Voditelj: Jelena Macan

Ustanova: Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Sažetak: Ključne i polazišne spoznaje: Alergotoksikološka istraživanja uključuju istovremena ispitivanja polutanata u okolišu i pojave alergijskih reakcija u ljudi. Makroklimatske i mikroklimatske promjene, razvitak industrijskih tehnologija i moderni način života uvjetuju promjene u izvoru alergena i onečišćenja u općem i radnom okolišu. Naša dosadašnja istraživanja pokazala su da je populacija mediteranske regije u Hrvatskoj izložena značajno višim razinama alergena grinja nego u kontinentalnoj regiji, što ne prati proporcionalna razlika u broju senzibiliziranih osoba. Ciljevi i hipoteza: Cilj istraživanja je utvrditi regionalno specifične rizične čimbenike okoliša i načina života, te identificirati nove rizične čimbenike i njihove interakcije za nastanak senzibilizacije u odrasloj populaciji kontinentalne i mediteranske regije u Hrvatskoj. Pretpostavka je da čimbenici okoliša (alergeni, polutanti, endotoksin) kao i način života (prehrana, stanovanje, zanimanje, socio-ekonomski status, kulturnološka obilježja, parazitoze, stres) uvjetuju razlike u učestalosti pokazatelja senzibilizacije (kožna reaktivnost, IgE protutijela) i alergijskih bolesti dišnog sustava i kože između odrasle populacije kontinentalne i mediteranske regije. U istoj regiji rizik za nastanak senzibilizacije na grinje veći je u osoba izloženih grinjama u općim i profesionalnim uvjetima u odnosu na osobe izložene grinjama samo u općim uvjetima. Očekivani rezultati: Utvrdit će se utjecaj okolišnih čimbenika na nastanak alergijskih poremećaja u odrasloj populaciji kontinentalne i mediteranske regije u Hrvatskoj. Razjasnit će se ranije utvrđene razlike u učestalosti senzibilizacije na alergene grinja između odrasle populacije dvije regije. Procijenit će se značaj senzibilizacije na opće alergene u nastanku profesionalno uvjetovanih alergijskih poremećaja. Način provjere rezultata: Podaci i biološki uzorci sakupljat će se i analizirati standardiziranim i validiranim postupcima i metodama koje omogućuju provjeru rezultata. Važnost istraživanja: Istraživanje doprinosi razjašnjenju etiopatogeneze općih i profesionalnih alergijskih poremećaja. Rezultati se mogu primijeniti u planiranju i provođenju interventnih studija, preventivnih javnozdravstvenih akcija, te poboljšanju dijagnostičkih i terapijskih postupaka. Suradnjom s industrijskom djelatnošću, rezultati istraživanja primijenit će se u kreiranju tehnoloških procesa i proizvoda sigurnijih sa zdravstvenog aspekta.

Projekt: Autoimune bulozne dermatoze u Republici Hrvatskoj
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&offset=20&ID=236

Voditelj: Branka Marinović

Ustanova: Medicinski fakultet, Zagreb

Sažetak: Autoimune bulozne dermatoze su heterogena skupina bolesti kože i/ili sluznica, klinički karakterizirana pojavom mjehura, a koji nastaju djelovanjem cirkulirajućih protutijela na različite antigene epidermisa ili zone bazalne membrane. Suвременa klasifikacija autoimunih buloznih dermatosa temelji se na mjestu nastanka separacije (mjehura), te se unutar ove skupine bolesti razlikuju dvije glavne grupe: intraepidermalne i subepidermalne, od kojih svaka sadržava više kliničkih entiteta. Autoimune bulozne dermatoze su relativno rijetke bolesti, ozbiljne prognoze koje zahtijevaju dugogodišnje liječenje i praćenje bolesnika. Prema podacima iz literature, incidencija vulgarnog pemfigusa, kao najčešće bolesti iz skupine intraepidermalnih buloznih dermatosa procjenjuje se od 1 do 5 novih slučajeva godišnje na 1.000.000 stanovnika, a buloznog pemfigoida, najčešće bolesti iz skupine subepidermalnih buloznih dermatosa od 5 do 7 (prema švicarskoj skupini autora i do 30) novih bolesnika na 1.000.000 stanovnika godišnje. Podatci o incidenciji drugih bolesti iz skupine autoimunih buloznih dermatosa, kao i gore navedeni podatci razlikuju se ovisno o zemljopisnom području gdje je istraživanje provedeno. S obzirom na zemljopisni položaj Republike Hrvatske, želja nam je ovim projektom utvrditi postoje li osobitosti u incidenciji ovih bolesti na području Republike Hrvatske. Današnje spoznaje o mogućim faktorima rizika za nastanak ovih bolesti su još uvijek ograničene, te stoga pobuđuju interes znanstvenika na istraživanju s ciljem otkrivanja tih faktora. U literaturi postoje podatci o povezanosti nekih od ovih bolesti s određenim HLA haplotipovima. Kao ostali čimbenici rizika u literaturi se navode i stres, izlaganje ultraljubičastom zračenju, neki lijekovi (osobito oni s tiolskom skupinom) te ingestija određene hrane (kao na pr. češnjaka). Utvrđivanjem čimbenika rizika mogle bi se u određenog broja bolesnika prevenirati egzacerbacije bolesti. Specifični ciljevi ovog istraživanja su: - utvrditi incidenciju autoimunih buloznih dermatosa na području RH; - utvrditi HLA haplotipove u svih bolesnika i eventualnu povezanost određenog HLA haplotipa s autoimunim buloznim dermatozama na području Republike Hrvatske; - utvrditi moguće poticatelje nastanka

autoimunih buloznih dermatozama, u prvom redu postojanje malignih bolesti ili utjecaj određenih lijekova; - odrediti pravilno liječenje te redovito pratiti učinak liječenja i eventualne nuspojave.

Projekt: RADIOAKTIVNOST OKOLIŠA I ZAŠTITA OD ZRAČENJA
http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&psid=16&offset=20&ID=1061

Voditelj: Gordana Marović

Ustanova: Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Sažetak: Radioaktivnost okoliša i utjecaj radioaktivnosti na zdravlje čovjeka neprekidno su u središtu zanimanja znanstvenih istraživanja. Zbog energetskog potencijala i tehnološkog razvoja koji uključuje i mogućnost zlouporabe radioaktivnosti, saznanja o radioaktivnosti i postignuća u tom području prioritet su svake zemlje. Ujednačavanje standarda zaštite od zračenja koje propisuju različite međunarodne institucije (EU, IAEA, ICRP), donošenje općih preporuka za intervencijske nivoe u akcidentalnim situacijama zahtijeva primjenu tih standarda i tvorbu baza podataka na državnoj razini. Moderan ekološki pristup uključuje stvaranje cjelovitog dozimetrijskog koncepta, koji ne izdvaja čovjeka iz okoliša i uključuje cjelokupni habitat. Za to je nužno pratiti i utvrditi kretanja radioaktivnih tvari i elektromagnetskog zračenja kroz sve komponente biosfere; identificirati radiološki osjetljive lokacije i medije, posebno urbane sredine. Potrebno je posvetiti pažnju zaštiti pacijenata pri medicinskoj dijagnostici i radioterapiji te zaštititi djelatnika u intervencijskoj radiologiji. Važno je utvrditi i odnose radioaktivnih tvari fizijskog i prirodnog podrijetla, odrediti opterećenost stanovništva od izlaganja ionizirajućem zračenju, utvrditi udjele u dozi pri inhalaciji zraka, te ingestiji hrane i vode; utvrditi udjele u dozi od oblika produljene izloženosti povišenoj prirodnoj radioaktivnosti, kao i udjele u dozi profesionalno izloženog osoblja i općoj izloženosti stanovništva. Validiranim metodama procjene rizika treba procijeniti ukupnu izloženost čovjeka prirodnoj radioaktivnosti, prirodnom neionizirajućem zračenju, ionizirajućem zračenju koje je posljedica ljudske aktivnosti i neionizirajućem zračenju iz tehnoloških izvora. Sve to određuje tzv. dubinski ekološki pristup, kojim se želi odrediti ukupna opterećenost stanovništva od izlaganja zračenju. Potrebno je razraditi sustavne mjere za brzo i učinkovito djelovanje i minimiziranje radioaktivne kontaminacije u normalnim i izvanrednim situacijama (nuklearni terorizam, radiološke nesreće). Važno je razvijati mrežu mjerne dozimetrijske instrumentacije i metodologiju mjerenja te obradu dobivenih podataka sukladno novim pristupima modeliranja procjene rizika od ukupnog opterećenja zračenjem svake jedinice u populaciji. Cilj je projekta postići što manje opterećenje zračenjem, pojedinca i cjelokupnog stanovništva (pa i regionalno) primjerenim sustavom nadzora stanja okoliša, provođenjem mjera zaštite, te sveobuhvatnim znanstvenim pristupom.